

OBOWIĄZKI DOMOWE DZIECI

By dzieci chętnie pomagały w domu, już od pierwszych lat należy angażować je do pomocy. Im wcześniej oswoimy dziecko z obowiązkami domowymi, tym większa szansa, że w późniejszym wieku będzie traktowało je jako stały element życia codziennego. Trzeba jednak pamiętać, że czynności domowe powinny być dostosowane do możliwości dziecka. Podpowiadamy, jakie obowiązki domowe są odpowiednie dla danego wieku i w jaki sposób nauczyć dziecko pomocy w domu.

Obowiązki domowe - jak zmotywować dziecko do pomocy?

Chcąc nauczyć **dziecko** wypełniania obowiązków domowych, należy przede wszystkim wziąć pod uwagę jego możliwości. Wiedząc, jakie umiejętności ma dziecko, możemy wybrać takie prace, których wykonanie nie sprawi mu kłopotu. Zbytne obciążenie dziecka obowiązkami lub powierzenie mu zbyt trudnego zadania jest jednoznaczne ze skazywaniem go na porażkę, a ta bywa demotywująca. Lepsze jest wymaganie prostych czynności, które łatwo opanować, i stopniowe przechodzenie do tych bardziej zaawansowanych. Warto też wiedzieć, że każdą czynność, jaką po raz pierwszy zlecamy dziecku, należy najpierw pokazać, a czasem nawet wspólnie kilka razy wykonać. W ten sposób dziecko będzie świetnie przygotowane do samodzielnego działania. W nauce obowiązkowości ważny jest także system nagradzania. By zwiększyć motywację dziecka, nie powinniśmy zapominać o chwaleniu i drobnych nagrodach. Na pochwałę zasługują także te dzieci, które starały się dobrze wykonać powierzone zadanie, ale z powodu jego trudności nie dokończyły go lub wykonały niepoprawnie. Dziecko powinno wiedzieć, że nagradza się także jego dobre chęci, a nie tylko perfekcyjne wykonanie. Jeśli dziecko ma wiele stałych obowiązków, system nagradzania powinien być stopniowy np. za każdą pomoc wrzucamy dziecku kamyczek do pudełka i jeśli pudełko zostanie wypełnione – dziecko może otrzymać nową zabawkę czy inną nagrodę wybraną przez dziecko.

Ważną kwestią w nauce obowiązków domowych jest regularność. Nie powinniśmy robić dłuższych przerw w egzekwowaniu od dziecka pomocy, by się od tego nie odzwyczaiło. Sami również powinniśmy być przykładem. Wymagając od dziecka codziennego **sprzątania** swojego pokoju, my też musimy dbać o swoje najbliższe otoczenie. Angażując się w **obowiązki domowe**, dajemy dziecku przykład, że utrzymanie porządku w domu jest bardzo istotne.

Obowiązki domowe - co zrobić, gdy dziecko nie chce pomagać w domu?

Jeśli dziecko nie chce wykonywać powierzonych mu obowiązków domowych, należy najpierw poszukać przyczyny. Może jest zbyt przytłoczone albo znudzone obowiązkami? Jeśli tak jest, może powinniśmy wyciągnąć z tego wnioski i zmienić harmonogram wykonywanych czynności, urozmaicić go, zastąpić znudzone czynności innymi itd. Rutyna może skutecznie osłabić chęć pomocy, więc powinniśmy się starać, by było jej jak najmniej.

Jeżeli dziecko nie chce pomagać w domu mimo wszystko, możemy pomyśleć nad wyciągnięciem konsekwencji wobec niego. Najlepsze jest łagodne karanie, bez krzyku, awantur, stosowania siły. Najbardziej skuteczne może okazać się pozbawienie dziecka jakiegoś przywileju np. oglądania TV lub grania na komputerze. Czasem wystarczy uświadomić dziecku skutek niewypełnionego obowiązku np. pozostawienie bałaganu w pokoju dziecka nawet na kilka dni albo podanie obiadu na brudnym talerzu. Najgorszym rozwiązaniem problemu lenistwa dziecka jest sprzątnięcie za niego.

Obowiązki domowe stosowne do wieku dziecka

- 6-8 lat

Wiek szkolny to już znacznie mniejszy entuzjazm spowodowany nadmiarem obowiązków, do których dochodzą te związane ze szkołą. Dzieci w tym wieku chcą być niezależne, samodzielne, dlatego czynności, które mają wykonywać, powinny być urozmaicone i wymagające samodzielności. Najlepszą motywacją dla dziecka jest stworzenie tabeli z harmonogramem prac domowych z systemem punktacji. W tym wieku dbajmy szczególnie o to, by do domowych obowiązków nie wkradła się rutyna. Najlepiej zmieniać ich zakres np. co tydzień, wymieniając je z rodzeństwem. Przykładowe obowiązki:

1. Dbanie o zwierzęta domowe (czesanie psa i kota, sprzątanie po gryzoniach itd.)
2. Mycie podłogi
3. Odkurzanie (pod okiem dorosłego)
4. Składanie prania, segregowanie
5. Rozwieszanie prania na podłogowej suszarce
6. Mycie luster
6. Zamiatanie
7. Podlewanie roślin (pod okiem dorosłego)

- 9-12 lat

W tym wieku dzieci mają już duże umiejętności, mają więcej siły i potrafią posługiwać się wieloma urządzeniami elektrycznymi. Harmonogram prac należy przygotowywać wspólnie, by dziecko mogło samo zdecydować, co i w jakich dniach chce wykonywać. Jeśli dziecko wykonuje jakąś czynność domową, nie należy nad nim stać i wytykać mu niedociągnięcia, bo to najłatwiejszy sposób na zniechęcenie do pomocy. Jeśli coś zostało zrobione niedokładnie, najlepiej delikatnie podpowiedzieć, jak należy to zrobić poprawnie.

Przykładowe obowiązki:

1. Mycie auta
2. Sprzątanie łazienki, zmywanie, wynoszenie śmieci
3. Przygotowanie prostego posiłku (np. kanapki)
4. Grabienie liści w ogrodzie
5. Nastawianie pralki, rozwieszanie prania, pranie ręczne
6. Zakupy

Opracowanie: pedagog szkolny Małgorzata Krawczyk
Materiał źródłowy zasoby internetu

Obowiązki domowe stosowne do wieku dziecka

- 2-3 lata

W tym wieku należy rozpocząć u dziecka naukę wypełniania domowych obowiązków. To etap ogromnej fascynacji światem dorosłych i naśladowania czynności starszych osób. Dzieci w tym wieku chcą być za wszelką cenę pomocne i czuć się potrzebne. Chętnie pomagają, choć czasem ta pomoc jest isticie „niedźwiedzią przysługą”. Ten dziecięcy entuzjazm powinien być odpowiednio wykorzystany. Angażujemy dzieci do prostych prac, w których nie narobią dużej szkody i nagradzamy nawet drobne sukcesy. Jeśli będą chwalone, zwiększy się ich chęć pomocy.

Przykładowe obowiązki:

1. Robienie porządku w zabawkach (układanie na półkach zabawek i książeczek, podnoszenie z podłogi, pakowanie do pudeł)
2. Przenoszenie rzeczy do prania i wkładanie do pralki (bez uruchamiania pralki, wsypywania detergentów)
3. Karmienie domowych zwierząt (oczywiście tych niegroźnych i oswojonych)
4. Ścieranie kurzu z niskich mebli
5. Wycieranie podłogi np. po rozlaniu napoju
6. Sortowanie skarpetek (składanie w pary)
7. Wyrzucanie papierków do kosza

- 4-5 lat

W tym wieku entuzjazm do pomocy trochę słabnie, ale nadal jest, więc powinniśmy z tego korzystać. Często pomocne okazuje się na tym etapie przedszkole, które uczy dzieci np. sprzątanania po sobie i utrwala te nawyki. Dzieci 4- i 5-letnie potrzebują bliskości i chętniej wykonują zadania w towarzystwie rodziców, dlatego w miarę możliwości powinniśmy uczestniczyć w ich pracy. To także czas na naukę nowych czynności, nieco trudniejszych, ale i ciekawszych dla dziecka. Motywacja w postaci koszyczka z kamykami lub tablicy z uśmiechniętymi buźkami okaże się na tym etapie najlepszym sposobem nagradzania. Ustalając harmonogram dziecięcych czynności do wykonania, należy pomyśleć o najlepszym momencie na takie obowiązki. Pamiętajmy, że dziecko chętniej pomoże, gdy będzie miało dobry humor np. po posiłku, drzemce czy zabawie.

Przykładowe obowiązki:

1. Pomoc w gotowaniu (to muszą być bezpieczne czynności, bez użycia ostrych narzędzi np. obieranie cebuli lub jajka, mieszanie ciasta, lepienie klusek, układanie dodatków na kanapkach itd.)
2. Rozpakowywanie zakupów (najpierw upewnijmy się, że w siatce nie mamy szklanych pojemników albo jajek)
3. Wyjmowanie sztuców ze zmywarki (bez noży)
4. Ścielenie łóżka
5. Segregowanie zabawek wg rodzaju
6. Odnoszenie talerza, sztuców, kubka po zjedzonym posiłku